

Magdalena Sitek

Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa - Community Fisheries Control Agency (CFCA)

Studia Prawnoustrojowe nr 11, 85-100

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena Sitek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa – *Community Fisheries Control Agency (CFCA)*

1. Wspólnotowa polityka rybołówstwa

Morze od tysiącleci dostarczało ludziom pożywienia. Z czasem eksploatacja zasobów morskich została przez człowieka zorganizowana i jako taka stała się instrumentem rywalizacji między państwami oraz jednym z podstawowych źródeł bogactw tzw. krajów morskich, takich jak Francja, Włochy, Hiszpania, Islandia czy Norwegia. Badania naukowe prowadzone w połowie XX w. wykazały, że ekspansywna eksploatacja zasobów morskich prowadzi do biologicznej degradacji mórz. Organizacje międzynarodowe, w tym głównie ONZ i Wspólnoty Europejskie, postulowały konieczność wypracowania międzynarodowych zasad korzystania z zasobów morskich.

Początki wspólnotowej polityki rybołówstwa sięgają 1970 r. Wówczas to rozpoczęto wspólną organizację rynku. Głównym założeniem tego działania było wprowadzenie równowagi między podażą a popytem, czyli rybakami a konsumentami ryb i innych owoców morza.

Do głównych celów wspólnej polityki rybołówstwa UE zalicza się:

- ochronę zasobów przed przełowieniem,
- zagwarantowanie dochodów rybaków,
- zapewnienie konsumentom i przemysłowi przetwórczemu regularnych dostaw po rozsądnych cenach,
- zrównoważoną eksploatację żywych zasobów wodnych z biologicznego, środowiskowego i gospodarczego punktu widzenia.

Szczególnym celem wspólnotowej polityki rybołówstwa, określonym w *Zielonej księdze*¹, jest nadanie gospodarczemu i społecznemu rozwojowi zrównoważonego charakteru. Oznacza to konieczność zachowania produk-

---

¹ *Reforma wspólnotowej polityki rybołówstwa*, COM/2009/0163 końcowy. Tzw. Zielona księga została wydana 24 kwietnia 2009 r.

tywnych stad ryb oraz zdrowego ekosystemu morskiego. W perspektywie długoterminowej cele ekologiczne, ekonomiczne i społeczne nie są zatem ze sobą sprzeczne, chociaż w perspektywie krótkoterminowej rzeczywiście nie są zgodne, zwłaszcza gdy konieczne okazuje się czasowe ograniczenie uprawnień do połowów w celu odbudowy przełowionych stad. Stąd wszelkie kompromisy zawierane w celu złagodzenia bezpośrednich gospodarczych i społecznych skutków tego typu ograniczeń muszą korelować z długoterminowymi założeniami ekologicznego zrównoważonego rozwoju i zapewnić jak najmniej odczuwalne oddziaływanie rybołówstwa² na ekosystemy. Zrównoważony ekologicznie rozwój jest zatem podstawowym warunkiem wstępnym, bez którego nie jest możliwe zapewnienie rybołówstwu w Europie ekonomicznej i społecznej przyszłości.

Wspólnotowa polityka rybołówstwa opiera się na koordynacji działań podejmowanych przez państwa członkowskie w zakresie kontroli i inspekcji³ na swoich terytoriach lądowych, na wodach wspólnotowych i międzynarodowych zgodnie z prawem międzynarodowym⁴, a w szczególności w zakresie zobowiązań Unii Europejskiej w ramach regionalnych organizacji rybołówstwa oraz wynikających z porozumień z państwami trzecimi. Celem kontroli i inspekcji połowów jest zwalczanie połowów nielegalnych, niezgłaszanych i nieuregulowanych⁵.

Wspólnotowa polityka rybołówstwa budowana jest na licznych aktach prawnych. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

1) Decyzję Komisji 2008/949/WE z 6 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu wspólnotowego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 199/2008 w sprawie ustanowienia wspólnotowych ram gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa oraz w sprawie wspierania doradztwa naukowego w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa⁶.

---

² Rybołówstwo oznacza działalność połowową polegającą na eksploatacji pewnych zasobów rybnych określonych przez Radę, w szczególności zgodnie z art. 5 i 6 Rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa.

³ Chodzi tu o wszelkie środki podejmowane przez państwa członkowskie, głównie na podstawie art. 23, 24 i 28 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002, w celu dokonania kontroli i inspekcji działalności połowowej objętej zakresem wspólnej polityki rybołówstwa, w tym działania w zakresie nadzoru i monitorowania, takie jak satelitarne systemy monitorowania ruchu statków i działania w ramach systemów obserwacji.

⁴ Międzynarodowy program kontroli i inspekcji to program określający cele, wspólne priorytety i procedury dotyczące działań w zakresie kontroli i inspekcji, wspierający wypełnianie międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty dotyczących kontroli i inspekcji.

⁵ Do przeprowadzenia kontroli i inspekcji stosowane są odpowiednie środki kontroli i inspekcji, czyli statki, samoloty, pojazdy i inne zasoby materialne służące do prowadzenia nadzoru, jak również inspektorzy, obserwatorzy i inne zasoby ludzkie wykorzystywane przez państwa członkowskie do prowadzenia kontroli i inspekcji.

⁶ Dz.U. WE L 346 z 23 grudnia 2008, s. 37–88.

2) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1005/2008 z 29 września 2008 r. ustanawiające wspólnotowy system zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania, zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1936/2001 i (WE) nr 601/2004 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 1093/94 i (WE) nr 1447/1999⁷.

3) Rozporządzenie Rady (WE) nr 861/2006 z 22 maja 2006 r. ustanawiające wspólnotowe środki finansowe na rzecz wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa oraz w obszarze prawa morza⁸.

4) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1415/2004 z 19 lipca 2004 r. ustalające maksymalny roczny nakład połowowy odnoszący się do niektórych obszarów połowowych i łowisk⁹.

5) Rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 z 17 grudnia 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury¹⁰.

6) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2847/93 z 12 października 1993 r. ustanawiające system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa¹¹.

Organem UE odpowiedzialnym za kreowanie i realizację wspólnotowej polityki rybołówstwa jest powołana w 2005 r. Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa (*Community Fisheries Control Agency – CFCA*). Pierwotnie miała siedzibę w Brukseli, od 17 lipca 2008 r. mieści się w Vigo w Hiszpanii. Do jej głównych zadań należy udzielanie pomocy organom unijnym oraz państwom członkowskim w zakresie ich stosunków z państwami trzecimi lub regionalnymi organizacjami rybołówstwa. Agencja zajmuje się również pomocą naukową i techniczną w dziedzinie kontroli i inspekcji połowów.

2. Podstawa prawna organizacji, funkcjonowania i kontroli Agencji

Agencja jest organem Unii Europejskiej i posiada osobowość prawną. W każdym z państw członkowskich CFCA ma zdolność prawną w najszerszym zakresie przyznanym osobom prawnym przez ustawodawstwa krajowe. Może ona w szczególności nabywać lub zbywać ruchomości i nieruchomości oraz być stroną postępowań sądowych.

Podstawę prawną funkcjonowania CFCA stanowi rozporządzenie Rady (WE) nr 768/2005 z 26 kwietnia 2005 r. ustanawiające Wspólnotową Agencję

⁷ Dz.U. WE L 286 z 29 października 2008, s. 1–32.

⁸ Dz.U. WE L 160 z 14 czerwca 2006, s. 1–11.

⁹ Dz.U. WE L 258 z 5 sierpnia 2004, s. 1–5.

¹⁰ Dz.U. WE L 017 z 21 stycznia 2000, s. 22–52.

¹¹ Dz.U. WE L 261 z 20 października 1993, s. 1–16.

Kontroli Rybołówstwa oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2847/93 ustanawiające system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa. Ponadto podstawę prawną stanowi art. 37 TWE oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2371/2002 z 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa¹².

Na podstawie rozporządzenie Rady (EWG) nr 2847/93 z dnia 12 października 1993 r. został wprowadzony system kontroli mający zastosowanie do wspólnej polityki rybołówstwa, a procedura kontroli została określona w rozporządzeniu (WE) nr 2371/2002. Zgodnie z tymi aktami prawnymi na terytorium państw członkowskich muszą znajdować się odpowiednie środki kontroli i inspekcji.

Agencja posiada własny budżet, którego dochody pochodzą z wkładu wspólnotowego, jak również z opłat za usługi kontraktowe świadczone przez CFCA. Mogą to być również dotacje, którymi obciążany jest budżet ogólny Unii Europejskiej. Rewizję ksiąg przeprowadza Trybunał Obrachunkowy. Wszelkie nadużycia finansowe są zwalczane na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z 25 maja 1999 r. dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Do dokumentów będących w posiadaniu Agencji stosuje się rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. W terminie sześciu miesięcy od daty pierwszego posiedzenia Zarząd przyjmuje wytyczne dotyczące wykonywania tego rozporządzenia. Ponadto Agencja może z własnej inicjatywy udostępniać informacje w dziedzinach objętych misją CFCA. Informacje dotyczące jej pracy winny być podawane w sposób obiektywny, wiarygodny i łatwo zrozumiałe. Decyzje Agencji dotyczące jawności informacji mogą być powodem złożenia skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich lub stanowić przedmiot postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości. Informacje zgromadzone przez Komisję i Agencję podlegają przepisom rozporządzenia (WE) nr 45/2001 o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych.

Komisja ma pełny dostęp do wszelkich informacji zgromadzonych przez CFCA. Agencja dostarcza Komisji na jej wniosek oraz w formie określonej przez Komisję wszelkie informacje oraz opinię dotyczącą tych informacji. Państwa członkowskie, których dotyczy konkretne działanie CFCA, mają dostęp do informacji zgromadzonych przez Agencję w związku z takim działaniem na warunkach, które mogą być ustanowione zgodnie z procedurą

---

¹² Dz.U. L 358 z 31 grudnia 2002, s. 59.

określoną w art. 30 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002. Przepisy rozporządzenia nr 1 z 15 kwietnia 1958 r. określają, że uznawane są wszystkie języki państw członkowskich. Usługi tłumaczeniowe niezbędne dla funkcjonowania Agencji świadczy Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

Agencja ponosi odpowiedzialność za zaciągnięte zobowiązania wobec państw, instytucji i pracowników. Jej odpowiedzialność umowna podlega prawu właściwemu dla danej umowy. Wszelkie spory wynikające z klauzuli arbitrażowej zamieszczonej w umowie zawartej przez Agencję rozstrzyga Trybunał Sprawiedliwości. W odniesieniu do odpowiedzialności pozaumownej CFCA jest zobowiązana naprawić, na zasadach ogólnych wspólnych dla praw państw członkowskich, szkody wyrządzone przez nią lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji. Właściwym do rozstrzygania takich sporów jest również Trybunał Sprawiedliwości. Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec Agencji regulują przepisy ustanowione w regulaminie pracowniczym lub warunkach zatrudnienia mających do nich zastosowanie.

3. Zadania Agencji

Zadania i zakres obowiązków Agencji zostały określone przez państwa członkowskie i są zgodne z celami i priorytetami UE. Głównym zadaniem CFCA jest przyczynianie się do ujednoczenia i zwiększenia skuteczności procesu wdrażania przepisów wspólnotowych poprzez wspólne realizowanie na szczeblu unijnym i krajowym środków kontroli rybołówstwa i monitorowania zasobów oraz przez koordynację egzekwowania przepisów. Agencja wprowadza krajowe środki inspekcji i kontroli oraz dysponuje zadaniami horyzontalnymi, zwłaszcza w zakresie szkolenia inspektorów, technik i metodologii kontroli mających na celu harmonizację stosowania wspólnej polityki rybackiej na szczeblu wspólnotowym.

Dla wykonywania swoich zadań Agencja ma dostęp do dokumentów UE, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Prawo to nie narusza prawa osób fizycznych do prywatności, określonego w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych.

Podstawowym zadaniem Agencji jest harmonizacja wspólnotowej polityki rybołówstwa. Zadanie to realizowane jest poprzez koordynację prowadzonych przez państwa członkowskie kontroli i inspekcji związanych ze zobowiązaniami Wspólnoty w zakresie kontroli i inspekcji, zwłaszcza w zwalczaniu nielegalnych, niezgłaszanych i nieuregulowanych połowów zgodnie z przepisami

wspólnotowymi. Koordynacja obejmuje również rozmieszczenie krajowych środków kontroli i inspekcji gromadzonych przez zainteresowane państwa członkowskie.

W ramach konkretnych działań pracownicy Agencji uczestniczą w pracach państw członkowskich i Komisji dotyczących badań i rozwoju technik kontroli i inspekcji. Agencja odpowiada za szkolenia inspektorów i wymianę doświadczeń między państwami członkowskimi.

3.1. Zadania Agencji na polu współpracy międzynarodowej

Agencja posiada uprawnienia do podejmowania działań również poza Unią Europejską. I tak, na wniosek Komisji CFCA może udzielać wsparcia Wspólnocie i państwom członkowskim w ich stosunkach z państwami trzecimi i regionalnymi organizacjami rybołówstwa, których członkiem jest Wspólnota. Może podejmować współpracę z właściwymi organami międzynarodowymi i regionalnymi organizacjami rybołówstwa w odniesieniu do zobowiązań Wspólnoty dotyczących kontroli i inspekcji, w ramach ustaleń roboczych podjętych z takimi właściwymi organami.

Na wniosek Komisji Agencja może podjąć współpracę z właściwymi organami państw trzecich w sprawach dotyczących kontroli i inspekcji w ramach porozumień zawartych pomiędzy Wspólnotą i tymi krajami. Ponadto w zakresie swoich kompetencji może wykonywać w imieniu państw członkowskich zadania w ramach międzynarodowych umów w dziedzinie rybołówstwa, których stroną jest Wspólnota.

3.2. Koordynacja operacyjna

Koordynacja operacyjna obejmuje inspekcję i kontrolę działalności połowowej, w tym przywóz, transport i wyładunek produktów rybołówstwa, aż do punktu, w którym produkty te są odbierane przez pierwszego nabywcę po wyładunku. Do celów koordynacji operacyjnej Agencja opracowuje wspólne plany rozmieszczenia oraz organizuje operacyjną koordynację kontroli i inspekcji prowadzonej przez państwa członkowskie.

Na wniosek państw członkowskich Agencja może świadczyć na rzecz tych państw usługi kontraktowe dotyczące kontroli i inspekcji w powiązaniu z ich zobowiązaniami dotyczącymi rybołówstwa na wodach wspólnotowych lub międzynarodowych, w tym usługi takie, jak czarterowanie, obsługa i obsada personalna platform kontrolnych i inspekcyjnych oraz zapewnianie obserwatorów dla wspólnych operacji prowadzonych przez zainteresowane państwa członkowskie.

W celu wsparcia państw członkowskich w lepszym wypełnianiu ich obowiązków wynikających z zasad wspólnej polityki rybołówstwa Agencja w szczególności:

a) określa i opracowuje podstawowy program nauczania dla potrzeb szkolenia instruktorów szkolących inspektorów rybołówstwa z państw członkowskich oraz zapewnia dodatkowe kursy i seminaria szkoleniowe dla tych inspektorów oraz pozostałego personelu zaangażowanego w działania związane z monitorowaniem, kontrolą i inspekcją;

b) na wniosek państw członkowskich podejmuje wspólne udzielanie zamówień publicznych na zakup towarów i usług związanych z działaniami w zakresie kontroli i inspekcji prowadzonymi przez państwa członkowskie, jak również prowadzenie przygotowań i koordynacji wdrażania wspólnych projektów pilotażowych;

c) opracowuje wspólne procedury operacyjne dotyczące wspólnych działań w zakresie kontroli i inspekcji podejmowanych przez dwa lub większą liczbę państw członkowskich;

d) opracowuje kryteria dotyczące wymiany środków kontroli i inspekcji pomiędzy państwami członkowskimi oraz pomiędzy państwami członkowskimi i państwami trzecimi, a także opracowuje kryteria dotyczące zapewnienia takich środków przez państwa członkowskie.

3.3. Wspólne plany rozmieszczenia

Do celów koordynacji operacyjnej Agencja opracowuje wspólne plany rozmieszczenia konieczne do wdrażania indywidualnych programów kontroli i inspekcji. Każdy wspólny plan rozmieszczenia musi:

- spełniać wymagania odpowiedniego programu kontroli i inspekcji;
- stosować kryteria referencyjne, priorytety i wspólne procedury inspekcji określone przez Komisję w programach kontroli i inspekcji;
- dostosować istniejące krajowe środki kontroli i inspekcji do potrzeb rozmieszczenia tych środków;
- zorganizować wykorzystanie zasobów ludzkich i materialnych w odniesieniu do okresów i stref, w których środki te mają być rozmieszczone, w tym działanie zespołów inspektorów wspólnotowych pochodzących z więcej niż jednego państwa członkowskiego;
- uwzględniać istniejące zobowiązania zainteresowanych państw członkowskich w odniesieniu do innych wspólnych planów rozmieszczenia, a także wszelkie swoiste ograniczenia regionalne lub lokalne;
- określić warunki, zgodnie z którymi środki kontroli i inspekcji danego państwa członkowskiego mogą wkraczać na wody podlegające zwierzchnictwu i jurysdykcji innego państwa członkowskiego.

Procedura dotycząca przyjmowania wspólnych planów rozmieszczenia rozpoczyna się od powiadomienia. W terminie trzech miesięcy od otrzymania takich powiadomień dyrektor zarządzający Agencji ustanawia w porozumieniu z zainteresowanymi państwami członkowskimi projekt wspólnego planu

rozmieszczenia. W projekcie wspólnego planu rozmieszczenia określa się środki kontroli i inspekcji możliwe do zgromadzenia w celu realizacji programu kontroli i inspekcji, którego dotyczy plan, na podstawie zainteresowania państw członkowskich odpowiednim łowiskiem. Zainteresowanie to jest szacowane na podstawie następujących kryteriów, których względna waga zależy od swoistych cech każdego planu:

1) względny obszar wód podlegających zwierzchnictwu lub jurysdykcji danego państwa członkowskiego, który objęty jest działaniem danego wspólnego planu rozmieszczenia, jeżeli taki obszar istnieje;

2) ilość ryb wyładowanych na terytorium państwa członkowskiego w danym okresie referencyjnym, stanowiąca odsetek całkowitej wielkości wyładunków ryb pochodzących z łowiska, którego dotyczy dany wspólny plan rozmieszczenia;

3) względna liczba wspólnotowych statków rybackich pływających pod banderą danego państwa członkowskiego (moc silnika i tonaż brutto) i biorących udział w połowach na łowisku, którego dotyczy dany wspólny plan rozmieszczenia, w stosunku do całkowitej liczby statków biorących udział w połowach na tym łowisku;

4) względna wielkość przydziału kontyngentu danego państwa członkowskiego lub, w przypadku braku kontyngentu, wielkości połowu danego państwa członkowskiego na tym łowisku w danym okresie referencyjnym.

Wspólne działania w zakresie kontroli i inspekcji są przeprowadzane na podstawie wspólnych planów rozmieszczenia. Państwa członkowskie, których dotyczy wspólny plan rozmieszczenia, winny:

– udostępnić środki kontroli i inspekcji zaangażowane do wdrożenia wspólnego planu rozmieszczenia;

– wyznaczyć jeden krajowy punkt kontaktowy/ koordynatora posiadającego wystarczające uprawnienia, aby móc reagować w terminie na wnioski CFCA dotyczące wdrażania wspólnego planu rozmieszczenia oraz powiadamiać o tym Agencję;

– rozmieścić swoje zgromadzone środki kontroli i inspekcji zgodnie ze wspólnym planem rozmieszczenia;

– zapewnić Agencji internetowy dostęp do informacji niezbędnych do wdrożenia wspólnego planu rozmieszczenia;

– współpracować z Agencją przy wdrażaniu wspólnego planu rozmieszczenia;

– zapewnić, by wszelkie środki kontroli i inspekcji wyznaczone do wdrażania wspólnotowego wspólnego planu rozmieszczenia prowadziły swoją działalność zgodnie z zasadami wspólnej polityki rybołówstwa.

Agencja przeprowadza roczną ocenę skuteczności każdego ze wspólnych planów rozmieszczenia, jak również – na podstawie dostępnych danych – analizę występowania ryzyka prowadzenia działalności połowowej niezgod-

nie z mającymi zastosowanie środkami kontrolnymi. Wyniki przeprowadzanych ocen są przekazywane Parlamentowi Europejskiemu, Komisji i państwu członkowskiemu.

3.4. Kontrola i inspekcja

Do celów koordynacji operacyjnej Agencja organizuje operacyjną koordynację kontroli i inspekcji prowadzonej przez państwa członkowskie. Koordynacja ta realizowana jest na wniosek Komisji i stanowi wypełnienie międzynarodowych programów kontroli i inspekcji.

Dwa lub większa liczba państw członkowskich mogą zwrócić się do Agencji z wnioskiem o koordynowanie rozmieszczenia ich środków kontroli i inspekcji w odniesieniu do łowiska lub obszaru, który nie podlega programowi kontroli i inspekcji. Koordynacja taka odbywa się zgodnie z kryteriami kontroli i inspekcji oraz priorytetami uzgodnionymi pomiędzy zainteresowanymi państwami członkowskimi.

Dostępne informacje dotyczące wspólnych działań w zakresie kontroli i inspekcji prowadzonych na wodach wspólnotowych i międzynarodowych są wymieniane pomiędzy Komisję, Agencję oraz właściwe organy państw członkowskich. Poufność przekazywanych informacji zapewnia każdy właściwy organ krajowy.

Każdego roku do 15 października państwa członkowskie są zobowiązane do powiadomienia Agencji o środkach kontroli i inspekcji, które pozostają do jej dyspozycji, na cele prowadzenia kontroli i inspekcji w roku następnym. Państwa członkowskie są zobowiązane również do powiadomienia Agencji o środkach, za pomocą których zamierzają wykonać międzynarodowy program kontroli i inspekcji lub indywidualny program kontroli i inspekcji, który dotyczy tego państwa. Obowiązek ten winni spełnić nie później niż w terminie jednego miesiąca od powiadomienia państw członkowskich o decyzji ustanawiającej taki program.

4. Struktura wewnętrzna Agencji

4.1. Zarząd

Podstawowym organem Agencji jest zarząd, który składa się z przedstawicieli państw członkowskich i sześciu przedstawicieli Komisji. Każde państwo członkowskie jest uprawnione do mianowania jednego członka. Państwa członkowskie i Komisja mianują po jednym zastępcy każdego członka Zarządu, który reprezentuje członka Zarządu pod jego nieobecność. Członkowie Zarządu mianowani są na podstawie posiadanego przez nich istotnego do-

świadczenia i wiedzy fachowej z zakresu kontroli i inspekcji połowów. Mandat każdego członka wynosi pięć lat od dnia mianowania i jest odnawialny.

Do kompetencji zarządu należy:

- mianowanie i odwołanie dyrektora zarządzającego;
- przyjęcie do 30 kwietnia każdego roku sprawozdania ogólnego Agencji za poprzedni rok i przekazanie go Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji, Trybunałowi Obrachunkowemu i państwom członkowskim; sprawozdanie podawane jest do wiadomości publicznej;
- przyjęcie do 31 października każdego roku, uwzględniając przy tym opinię Komisji i państw członkowskich, programu prac Agencji na nadchodzący rok oraz przekazanie tego programu Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i państwom członkowskim;
- przyjęcie końcowego budżetu Agencji przed rozpoczęciem roku budżetowego, dostosowując go w razie potrzeby do wkładu Komisji i wszelkich innych dochodów CFCA;
- wykonanie swojego obowiązku w odniesieniu do budżetu Agencji;
- sprawowanie nadzoru dyscyplinarnego nad dyrektorem zarządzającym;
- określenie swojego regulaminu wewnętrznego, który może przewidywać w razie potrzeby stworzenie podkomitetów Zarządu;
- przyjęcie procedury niezbędnej do wykonywania przez Agencję jej zadań.

Zarząd wybiera prezesa spośród przedstawicieli Komisji i wiceprezesa spośród swoich członków. Wiceprezes automatycznie zastępuje prezesa w przypadku, gdy ten nie może wykonywać swoich obowiązków. Ich mandaty są trzyletnie i kończą się wraz z ustaniem członkostwa w Zarządzie. Mandaty te są jednokrotnie odnawialne.

Prezes zwołuje posiedzenia Zarządu i określa ich porządek obrad z uwzględnieniem propozycji składanych przez członków Zarządu oraz dyrektora zarządzającego Agencji. Dyrektor zarządzający i przedstawiciel mianowany przez Radę Doradczą biorą udział w obradach Zarządu bez prawa do głosowania. Zarząd odbywa posiedzenia zwyczajne co najmniej raz w roku, a dodatkowo z inicjatywy prezesa lub na wniosek Komisji lub jednej trzeciej państw członkowskich reprezentowanych w Zarządzie. W przypadku wystąpienia kwestii poufnej lub konfliktu interesów Zarząd może zdecydować się na omówienie poszczególnych punktów porządku obrad z wyłączeniem obecności przedstawicieli mianowanych przez Radę Doradczą. Zarząd może zaprosić do wzięcia udziału w posiedzeniach w charakterze obserwatora każdą osobę, której opinią może być zainteresowany. Członkowie Zarządu mogą zgodnie z przepisami regulaminu wewnętrznego korzystać z pomocy doradców lub ekspertów. Sekretariat Zarządu jest zapewniany przez Agencję.

Zarząd podejmuje decyzje absolutną większością głosów. Każdy członek ma jeden głos. W przypadku nieobecności członka uprawnionym do wykonywania jego prawa głosu jest jego zastępca. Regulamin wewnętrzny określa

bardziej szczegółowe przepisy dotyczące głosowania, w szczególności warunki działania przez członka w imieniu innego członka, jak również w odpowiednich przypadkach wymagania dotyczące kworum.

Członkowie Zarządu składają deklaracje interesów, wskazujące zarówno na brak jakichkolwiek interesów, które mogłyby podważać ich niezawisłość, jak i na jakiegokolwiek bezpośrednio lub pośrednio interesy, które mogłyby być uważane za podważające ich niezawisłość. Deklaracje te są składane co roku na piśmie lub w każdym przypadku, gdy może zaistnieć konflikt interesów w odniesieniu do punktów porządku obrad. W tym ostatnim przypadku dany członek nie jest uprawniony do głosowania nad takimi punktami porządku obrad.

Członkowie Zarządu, dyrektor zarządzający i członkowie personelu Agencji, podobnie jak członkowie innych instytucji Unii, po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji są zobowiązani nie ujawniać informacji objętych ze względu na swój charakter tajemnicą zawodową, a zwłaszcza informacji dotyczących przedsiębiorstw i ich stosunków handlowych lub kosztów własnych (art. 287 TWE). Zarząd może przedstawić wewnętrzne zasady dotyczące praktycznych uzgodnień związanych ze stosowaniem wymagań dotyczących poufności.

4.2. Dyrektor zarządzający

Agencja jest zarządzana przez dyrektora zarządzającego, który ponosi odpowiedzialność za swoje działania przed Zarządem. W czasie pełnienia swojej funkcji nie może on zwracać się po instrukcje ani ich przyjmować od jakiegokolwiek rządu czy innego organu. W trakcie wykonywania swoich zadań winien kierować się zasadami wspólnej polityki rybołówstwa. Dyrektor zarządzający ma następujące obowiązki i uprawnienia:

1) Przygotowuje projekt programu prac i przedkłada go Zarządowi po konsultacjach z Komisją i państwami członkowskimi. Podejmuje kroki konieczne do wprowadzenia w życie programu prac, jego zasad wykonawczych i wszelkich mających zastosowanie przepisów prawa.

2) Podejmuje wszelkie konieczne kroki, w tym obejmujące przyjęcie wewnętrznych instrukcji administracyjnych oraz publikowanie obwieszczeń, w celu zapewnienia organizacji i funkcjonowania Agencji.

3) Podejmuje wszelkie konieczne kroki, w tym obejmujące przyjęcie decyzji dotyczących odpowiedzialności Agencji, w tym czarterowania i działania środków kontroli i inspekcji oraz działania sieci informacyjnej.

4) Ustosunkowuje się do wniosków Komisji oraz do wniosków o udzielenie wsparcia składanych przez państwo członkowskie.

5) Zapewnia skuteczny system monitorowania w celu porównania osiągnięć Agencji z jej celami operacyjnymi. Na podstawie tego porównania dy-

rektor zarządzający przygotowuje każdego roku projekt sprawozdania ogólnego i przedkłada go Zarządowi. Ustanawia także procedury przeprowadzania regularnych ocen, spełniające uznane normy zawodowe.

6) Dyrektor zarządzający sporządza preliminarz dochodów i wydatków Agencji.

Dyrektor zarządzający jest mianowany przez Zarząd na podstawie jego kwalifikacji merytorycznych i udokumentowanego odpowiedniego doświadczenia w dziedzinie wspólnej polityki rybołówstwa oraz kontroli i inspekcji połowów. Do konkursu musi być zgłoszonych co najmniej dwóch kandydatów zaproponowanych przez Komisję po przeprowadzeniu procedury wyboru następującej po publikacji ogłoszenia o wolnym stanowisku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz publicznego wezwania do wyrażenia zainteresowania w innych źródłach. Zarząd może odwołać dyrektora zarządzającego na wniosek Komisji lub jednej trzeciej swoich członków. Powołanie i odwołanie dyrektora dokonuje się na podstawie decyzji zarządu podjętej większością dwóch trzecich głosów swoich członków. Mandat dyrektora zarządzającego wynosi pięć lat. Mandat ten może być przedłużony jeden raz na kolejne pięć lat na wniosek Komisji i zatwierdzony większością dwóch trzecich głosów członków Zarządu.

4.3. Rada Doradcza

Agencja posiada ciało o charakterze doradczym. W skład Rady Doradczej wchodzi przedstawiciele regionalnych komitetów doradczych, przewidzianych w art. 31 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002, w liczbie jednego przedstawiciela wyznaczonego przez każdy taki komitet. Przedstawiciele mogą być zastępowani przez zastępców mianowanych w tym samym czasie. Członkowie Rady Doradczej nie mogą jednocześnie pełnić funkcji członków Zarządu. Rada Doradcza wyznacza jednego ze swoich członków do wzięcia udziału w obradach Zarządu bez prawa głosu. Na wniosek dyrektora zarządzającego Rada Doradcza służy mu radą w zakresie wykonywania jego obowiązków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Radzie Doradczej przewodniczy dyrektor zarządzający. Rada zbiera się na zaproszenie przewodniczącego nie rzadziej niż raz do roku. Agencja zapewnia Radzie niezbędne wsparcie logistyczne oraz udostępnia sekretariat na jej posiedzenia. W posiedzeniach Rady mogą brać udział członkowie Zarządu.

4.4. Personel Agencji

Personel Agencji składa się z urzędników mianowanych lub oddelegowanych tymczasowo przez Komisję oraz z innych pracowników zatrudnionych przez CFCA niezbędnych dla wykonywania jej zadań. Agencja może również

zatrudniać urzędników tymczasowo oddelegowanych przez państwa członkowskie.

W odniesieniu do personelu Agencji stosuje się regulamin pracowniczy urzędników oraz warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich, określone w rozporządzeniu (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 oraz zasady przyjęte wspólnie przez instytucje Wspólnot Europejskich dla celów stosowania tego regulaminu pracowniczego oraz warunków zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich. Do pracowników zatrudnionych przez Agencję ma zastosowanie protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich.

5. Finanse Agencji

Zasady finansowe Agencji przyjmuje zarząd po uzyskaniu zgody Komisji oraz opinii Trybunału Obrachunkowego. Zasady te mogą nie odbiegać od rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2343/2002 z 23 grudnia 2002 r. w sprawie ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów określonych w art. 185 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, chyba że jest to specjalnie wymagane dla działania Agencji i odbywa się za uprzednią zgodą Komisji.

Agencja posiada swój budżet, którego tworzenie powiązane jest z sporządzeniem przez dyrektora zarządzającego projektu bilansu określającego przewidywane dochody i wydatki CFCA na kolejny rok budżetowy. Sporządzony projekt bilansu przekazywany jest Zarządowi wraz z projektem planu wykonawczego. Zgodnie z podstawową zasadą dochody i wydatki winny się równoważyć. Każdego roku Zarząd, na podstawie projektu bilansu przewidywanych dochodów i wydatków, sporządza bilans przewidywanych dochodów i wydatków Agencji na kolejny rok budżetowy. Bilans zawierający projekt planu wykonawczego jest przekazywany Komisji przez Zarząd wraz z tymczasowym programem prac najpóźniej do 31 marca. Bilans jest przekazywany przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wraz ze wstępnym projektem budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Na podstawie bilansu Komisja wprowadza do wstępnego projektu budżetu ogólnego Unii Europejskiej liczby szacunkowe, które uzna za konieczne do realizacji planu wykonawczego, jak również wielkość dotacji, którymi obciążony zostanie budżet ogólny, który Komisja przedkłada władzy budżetowej zgodnie z art. 272 TWE.

Budżet przyjęty przez Zarząd staje się budżetem ostatecznym po ostatecznym przyjęciu budżetu ogólnego Unii Europejskiej. W odpowiednich przypadkach budżet może być korygowany. Tak szybko jak to możliwe, Zarząd powiadamia władzę budżetową o zamiarze realizacji każdego projektu,

który może mieć znaczące implikacje finansowe dla finansowania budżetu, a w szczególności wszelkich projektów odnoszących się do nieruchomości, takich jak wynajem lub zakup budynków. Zarząd zobowiązany jest do informowania Komisji o takich przypadkach.

Dochody CFCA składają się z:

- wkładu Wspólnoty zapisanego w budżecie ogólnym Unii Europejskiej;
- opłat za usługi świadczone przez Agencję na rzecz państw członkowskich;
- opłat za publikacje, szkolenia lub wszelkie inne usługi świadczone przez Agencję.

Wydatki CFCA pokrywają koszty personelu, koszty administracyjne, koszty infrastruktury i koszty operacyjne.

Dyrektor zarządzający wykonuje budżet Agencji. Najpóźniej do 1 marca następującego po każdym roku budżetowym księgowy CFCA przekazuje tymczasowe sprawozdanie finansowe księgowemu Komisji wraz ze sprawozdaniem dotyczącym zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy. Księgowy Komisji konsoliduje tymczasowe sprawozdanie finansowe instytucji i zdecentralizowanych organów zgodnie z art. 128 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich. Najpóźniej do 31 marca następującego po każdym roku budżetowym księgowy Komisji przekazuje tymczasowe sprawozdanie finansowe Agencji Trybunałowi Obrachunkowemu, wraz ze sprawozdaniem dotyczącym zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy. Sprawozdanie dotyczące zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy przekazywane jest również Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Po otrzymaniu uwag Trybunału dotyczących tymczasowego sprawozdania finansowego Agencji, zgodnie z art. 129 rozporządzenia finansowego, dyrektor zarządzający sporządza na własną odpowiedzialność ostateczne sprawozdanie finansowe CFCA i przekazuje je do Zarządu w celu uzyskania jego opinii.

Zarząd wydaje opinię dotyczącą ostatecznego sprawozdania finansowego Agencji. Najpóźniej do dnia 1 lipca następnego roku dyrektor zarządzający przekazuje sprawozdanie finansowe wraz z opinią Zarządu Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu. Sprawozdanie finansowe jest publikowane. Agencja ustanawia stanowisko wewnętrznego audytora, który działa zgodnie z odpowiednimi normami międzynarodowymi. Dyrektor zarządzający przekazuje Trybunałowi Obrachunkowemu odpowiedź na uwagi Trybunału najpóźniej do dnia 30 września. Dyrektor zarządzający przesyła tę odpowiedź również do Zarządu. Dyrektor zarządzający przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego wniosek, wszelkie informacje wymagane do sprawnego stosowania procedury udzielenia absolutorium za dany rok budżetowy zgodnie z art. 146 ust. 3 rozporządzenia finansowego. Przed dniem 30 kwietnia drugiego z kolei roku Parlament Europejski na

zalecenie Rady udziela dyrektorowi zarządzającemu Agencji absolutorium w związku z wykonaniem budżetu za dany rok.

W celu zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i innych działań niezgodnych z prawem w odniesieniu do Agencji mają zastosowanie bez żadnych ograniczeń przepisy rozporządzenia (WE) nr 1073/1999 dotyczącego dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF). Agencja zgodnie z porozumieniem międzyinstytucjonalnym z 25 maja 1999 r., dotyczącym dochodzeń wewnętrznych prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, bezzwłocznie wydaje odpowiednie przepisy dla całego swojego personelu. Decyzje dotyczące finansowania oraz porozumienia wykonawcze, a także wynikające z nich dokumenty wyraźnie zastrzegają, że Trybunał Obrachunkowy i OLAF mogą w razie potrzeby przeprowadzać na miejscu kontrolę wśród odbiorców funduszy Agencji oraz urzędników odpowiedzialnych za ich przyznawanie.

6. Podsumowanie

Od początku lat siedemdziesiątych Wspólnoty Europejskie rozpoczęły tworzenie zasad wspólnotowej polityki rybołówstwa. Opiera się ona na koordynacji działań podejmowanych przez państwa członkowskie w zakresie kontroli i inspekcji na swoich terytoriach lądowych, na wodach wspólnotowych i międzynarodowych zgodnie z prawem międzynarodowym. Celem kontroli i inspekcji połowów jest zwalczanie nielegalnych, niezgłaszanych i nieuregulowanych połowów. Istotnymi instrumentami tejże polityki stały się regulacje prawne oraz utworzenie w 2005 r. Wspólnotowej Agencji Kontroli Rybołówstwa.

Podstawowym zadaniem Agencji jest koordynacja operacyjna, obejmująca inspekcję i kontrolę działalności połowowej, w tym przywóz, transport i wyładunek produktów rybołówstwa, aż do punktu, w którym produkty te są odbierane przez pierwszego nabywcę po wyładunku. Do celów koordynacji operacyjnej Agencja opracowuje wspólne plany rozmieszczenia oraz organizuje operacyjną koordynację kontroli i inspekcji prowadzonej przez państwa członkowskie.

Podstawowym organem Agencji jest Zarząd, który składa się z przedstawicieli państw członkowskich i sześciu przedstawicieli Komisji. Na co dzień Agencja jest zarządzana przez dyrektora zarządzającego. Agencja posiada ciało o charakterze doradczym – Radę Doradczą. Agencja posiada również własny budżet.

Istnienie Wspólnotowej Agencji Kontroli Rybołówstwa przyczyniło się do wprowadzenia zasad jednolitej polityki ochrony zasobów morskich na obszarach morskich znajdujących się pod jurysdykcją państw członkowskich Unii

Europejskiej. Wyeliminowane zostało ekspansywne eksploatawanie morza i wzajemne konkurowanie w tym obszarze. Kontrole i inspekcje doprowadziły do odtworzenia biologicznych zasobów morskich oraz gwarantują zachowanie ich dla przyszłych pokoleń. Taka polityka Unii Europejskiej, a wcześniej Wspólnot Europejskich, jest zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Summary

Community Fisheries Control Agency (CFCA)

From the beginning of the seventieth the European Communities started to establish the principles of the Community fishing policy. The Community fishing policy is based on the coordination of the activities taken by the Member States within the framework of the control and the inspection in their land territories, on the Community and international waters according to the international law. The purpose of the control and inspection of the fishing is the combat against the illegal, non declared and non regulated fishing. The fundamental instruments of this policy became the legal regulations and the Community Fishing Control Agency, established in 2005.

The general task of the Agency is the operational coordination, which is carried out by the Agency. This coordination consists in the inspection and the control of the fishing activities, including import, transport and unloading of the fishing products, until the point where these products are received by the first purchaser after the unloading. To achieve the operational coordination, the Agency works out the common plans of the distribution and it also organizes the operational coordination of the control and the inspection, which are enforced by the Member States.

The basic body of the agency is the administration, which consists of the representatives of the Member States and six representatives of the Commission. On an everyday basis the Agency is administrated by the administrative manager. The Agency has the consultative body called the Consultative Board. The Agency has also its own budget.

The existing of the Community Fishing Control Agency contributed to introducing the equal policy of protecting the sea resources in the maritime territories which are under the jurisdiction of the Member States of the European Union. The expansive exploitation of the sea resources and the mutual competing in this area were eliminated. The controls and the inspections which were introduced, brought to reproducing of the natural sea resources and protecting them for the future generations. Such the policy of the European Union, and earlier the European Communities, is accordant to the rules of the balanced development.